

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

Романенко С. С., Куртова О. В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «СПОРТИВНІ ІГРИ»**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Одеса –2025

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» (протокол №3 від
30.10.2025 р.).*

Рецензенти:

Панасюк Ірина Вячеславівна – кандидат педагогічних наук, доцент, керівник фізичного виховання Одеського торговельно- економічного фахового коледжу.

Бобошко Володимир Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спортивних ігор і менеджменту фізичної культури ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Романенко С. С., Куртова О. В.

Методичні рекомендації до практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Спортивні ігри» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Одеса: Університет Ушинського, 2025. 48 с.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Спортивні ігри» містять вимоги до знань і вмінь здобувачів 2 року навчання, набутих у процесі вивчення дисципліни, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, перелік питань до самоконтролю, приблизну тематику індивідуального навчально-дослідного завдання, рекомендовану літературу.

Рекомендовано для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час навчання.

©Університет Ушинського, 2025

©Романенко С. С.

©Куртова О. В.

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4
2.	Зміст навчальної дисципліни	6
3.	Теми практичних занять	13
4.	Методичні рекомендації до проведення практичних занять	16
5.	Методичні рекомендації до організації самостійної роботи	17
6.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	22
7.	Критерії оцінювання	26
8.	Тестові завдання для самоконтролю	36
9.	Питання до самоконтролю	42
10.	Схема нарахування балів та шкала оцінювання	43
11.	Список рекомендованої літератури	45
12.	Нотатки	47

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Спортивні ігри» призначені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 2 року навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Мета навчальної дисципліни: опанування здобувачами методик навчання індивідуальній тактиці гравця, груповим тактичним взаємодіям та системам організації командної тактики у нападі та захисті, удосконалення основних рухових умінь і навичок у гандболі. Навчитися працювати в групах, ефективно брати участь у навчальному процесі. Формування у студентів базових знань і вмінь з планування і формулювання завдань навчання, застосовування методик, технологій та практик пов'язаних з теорією і методикою організації та проведення навчально-тренувального процесу з видів спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол).

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Спортивні ігри» студенти мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Анатомія людини», «Педагогіка», «Вступ до спеціальності», «Рухливі ігри», «Фізіологія людини і вікова фізіологія», «Основи теорії і методики фізичного виховання».

Дозвіл на використання ІІІ: здобувачам вищої освіти дозволено використання генеративних інструментів штучного інтелекту (ІІІ) для виконання письмових робіт, наукових досліджень та інших завдань. Однак робота повинна містити оригінальні висновки, аналіз та критичне осмислення.

Можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Мета: Ця можливість надається для сприяння індивідуальним освітнім траєкторіям, визнання попереднього досвіду та досягнень здобувачів, а також для оптимізації їхнього навчального навантаження.

Очікувані результати вивчення дисципліни.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають **знати:**

- основи пошуку нової фахової інформації, її оцінювання, засади професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології, основи професійного дискурсу і етики ділової комунікації;

- сутність, методи, форми, принципи і закономірності побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей у спортивних іграх в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;

- алгоритми застосування набутих знань з основ теорії і методики, правил, техніки і тактики у процесі організації і забезпечення навчально-тренувального процесу і супроводу участі спортсменів у змаганнях зі спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол);

- напрями здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини шляхом використання рухової активності із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах.

вміти:

- користуватися спеціальною та науково-методичною літературою, залучати інші джерела інформації і працювати з ними, засовувати фахову теоретичну інформацію, володіти навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології, володіти професійним дискурсом, дотримуватися етики ділової комунікації;

- керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей у спортивних іграх в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;

- застосовувати знання з основ теорії і методики, правил, техніки і тактики у процесі організації і забезпечення навчально-тренувального процесу і супроводу участі спортсменів у змаганнях зі спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол);

- організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності, зокрема тренувальний процес, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних

параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Історія гандболу, правила гри. Класифікація техніки гандболу, методика навчання технічним прийомам. Тактика гандболу, методика навчання тактичним взаємодіям.

Тема 1. Класифікація техніки гандболу, сучасний стан гри. Характеристика технічних прийомів нападу, захисту, техніка гри воротаря. Основи методики навчання технічним прийомам. Історія розвитку гандболу. Техніка гри, класифікація ігрових прийомів, аналіз техніки виконання. Основні положення правил гри та методики суддівства.

Тема 2. Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, ловіння і передачі м'яча на місці та у русі. Способи пересування нападника, різновиди виконання зупинок, стійка нападника, способи тримання м'яча (двома руками, однією рукою), ловіння м'яча двома руками, передача м'яча на місці та їх різновиди, ловіння та передача м'яча у русі при паралельному і зустрічному пересуванні. Аналіз техніки виконання, методика навчання, типові вправи (графічний запис); **Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі (фінти).** Ведення м'яча на місці та у русі, застосування багатударного та одноударного ведення. Обманні дії у нападі (фінти) простий та складний фінт, спрямованість фінтів (фінт на кидок, фінт на передачу, фінт на прохід) обманні дії у нападі з м'ячем та без нього. Аналіз техніки, методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні ведення м'яча та обманних дій, типові вправи, (графічний запис); **Кидки м'яча по воротах в поєднанні з веденням, передачами при взаємодії з партнером.** Кидки м'яча по воротах, їх різновиди. Кидки м'яча по воротах в опорному положенні (кидки м'яча з місця, у русі). Кидки м'яча по воротах у безопорному положенні, їх різновиди. Аналіз техніки виконання та методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні кидків м'яча по воротах, типові вправи, (графічний запис).

Тема 3. Техніка захисту. Способи пересування, стійка захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення. Способи пересування, зупинки, стійка захисника. Відбір м'яча під час ведення на місці та у русі, перехоплення м'яча при передачі між суперниками. Аналіз техніки захисних прийомів та методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні

техніки пересувань відбору м'яча, типові вправи, (графічний запис). **Блокування кидків по воротах, блокування нападника з м'ячем, обманні дії у захисті.** Блокування кидків, вихід на нападника, що виконує атакуючі дії з кидком по воротах, обманні дії у захисті і їх спрямування. Аналіз техніки захисних прийомів та методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні блокування кидків та блокування нападника з м'ячем, а також обманних дій у захисті, типові вправи, (графічний запис).

Тема 4. Техніка гри воротаря. Стійки (фронтальна, кутова), вихід з воріт, способи пересування. Різновиди стійок воротаря (фронтальна стійка, кутова стійка). Способи пересувань у рамці воріт, виходи вперед, відходи на лінію воріт. **Техніка гри воротаря. Відбивання кидків, підбір та передачі м'яча, обманні дії воротаря.** Відбивання кидків руками, ногами, тулубом. Підбір м'яча, передачі м'яча у контратаку. Спрямування обманних дій воротаря. Аналіз техніки гри воротаря та методика навчання. Застосування підготовчих, підвідних та спеціальних вправ при вивченні дій воротаря, типові вправи, (графічний запис).

Тема 5. Тактика гри: класифікація командних тактичних дій та групових взаємодій. Тактика гри: класифікація індивідуальних тактичних дій у гандболі, методика навчання.

Тема 6. Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем та без м'яча, дії у захисті. Вибір місця, доцільність вибору технічних прийомів нападу та захисту, своєчасність їх застосування відповідно до ігрової ситуації. Індивідуальні тактичні дії воротаря. Методика навчання. **Групові тактичні взаємодії у нападі:** «хрест», «вісімка», «стягування», «заслін» та інші. Застосування в структурі систем нападу. Методика навчання. **Організація командних атакуючих дій за системами нападу (швидкий прорив, позиційний напад).** «Швидкий прорив» (взаємодії двох, трьох гравців при організації контратаки довгою передачею та короткими передачами, взаємодія з воротарем); «позиційний напад» (варіанти 5:1, 4:2, 3:3, 2:4; взаємодія з лінійним гравцем); «при чисельній нерівності» (у більшості, у меншості). Методика навчання.

Тема 7. Тактика захисту. Індивідуальні дії захисника, групові тактичні взаємодії у захисті: «групове блокування кидків», «підстрахування», «проковзування», «перемикання», «перемикання на вхід у лінію». Застосування групових тактичних взаємодій в структурі систем захисту. Взаємодія з воротарем. Методика навчання. **Організація командних тактичних захисних дій за**

системами захисту (персональний, зонний, змішаний). «Персональний захист», «зонний захист» (варіанти 6:0, 5:1, 4:2, 3:3), «змішаний захист» (варіанти 5+1, 4+2). Взаємодія з воротарем. Методика навчання.

Тема 8. Тактика гри воротаря при захисті воріт, вибір позиції, взаємодія з лініями захисту. Взаємодія воротаря з польовими гравцями в організації захисних дій (персональний захист, зонний захист, змішаний захист); **Тактика гри воротаря при організації атакуювальних дій. Підбір м'яча, організація контратаки довгою передачею.** Взаємодія воротаря з нападниками в організації атакуювальних дій (швидкий прорив, позиційний напад). Письмова робота.

Змістовий модуль 2

Підготовка та розробка плану-конспекту навчально-тренувального заняття зі спортивних ігор. Критерії визначення навантаження.

Дозування навантаження в підготовчій, основній та заключній частинах навчально-тренувального заняття.

Тема. 9. Підготовка та розробка план-конспекту навчально-тренувального заняття зі спортивних ігор. Структура та основні складові конспекту навчально-тренувального заняття. Підбір засобів для вирішення завдань заняття, формування змісту основної, підготовчої та заключної частин у відповідності до поставлених завдань.

Тема 10. Критерії визначення навантаження. Дозування навантаження в підготовчій, основній та заключній частинах навчально-тренувального заняття. Зміст організаційно-методичних вказівок до запропонованих фізичних вправ. Вимоги до організації, особливості проведення та контроль за ходом навчально-тренувального заняття.

Тема 11. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з волейболу для групи спеціалізованої базової підготовки.

Навчально-тренувальне заняття № 1, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати тактичні взаємодії гравців лінії нападу при розташуванні зв'язуючого у 3-й зоні. 2. Удосконалювати передачі м'яча зверху двома руками назад за голову у 2-у зону для нападаючих дій. 3. Виховувати якість гнучкості.

Навчально-тренувальне заняття № 2, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати тактичні взаємодії гравців лінії нападу при розташуванні зв'язуючого гравця у 4-й зоні. 2. Удосконалювати індивідуальні захисні дії гравця у 6-й зоні (страхування). 3. Виховувати спеціальні швидкісні якості.

Навчально-тренувальне заняття № 3, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати тактичні взаємодії гравців лінії нападу при розташуванні зв'язуючого у 2-й зоні з використанням двох варіантів передач (коротких та довгих). 2. Удосконалювати індивідуальні захисні дії при страхуванні гравців нападу у зонах 4-й та 2-й. 3. Виховувати якість гнучкості.

Навчально-тренувальне заняття № 4, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати взаємодії гравців лінії захисту між собою при системі гри «кутом вперед». 2. Удосконалювати техніку виконання передачі м'яча двома руками зверху для атакуючих дій після прийому подачі. 3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Навчально-тренувальне заняття № 5, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати тактичні взаємодії зв'язуючого з атакуючими гравцями з використанням різних варіантів передач. 2. Удосконалювати техніку групового блокування при атаках з різних зон суперника. 3. Виховувати якість спеціальної стрибучості.

Навчально-тренувальне заняття №6, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати групові тактичні взаємодії у захисті. 2. Повторити індивідуальні тактичні дії у захисті. 3. Виховувати спеціальну витривалість.

Навчально-тренувальне заняття №7, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати тактичні взаємодії гравців передньої лінії на блоці при атакуючих діях з боку суперника у 3-й зоні. 2. Удосконалювати техніку виконання нападаючих ударів з використанням різних передач. 3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Навчально-тренувальне заняття №8, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати групові тактичні взаємодії у нападі (комбінація «хрест»). 2. Удосконалювати передачу м'яча зверху двома руками назад за голову у 2-у зону для нападаючих гравців. 3. Виховувати якість спеціальної стрибучості.

Навчально-тренувальне заняття №9, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати групові тактичні взаємодії у нападі (комбінація «хвиля»). 2. Удосконалювати індивідуальні захисні дії при страхуванні гравців нападу у 3-й зоні. 3. Виховувати спеціальні швидкісні якості.

Навчально-тренувальне заняття №10, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати групові тактичні взаємодії у нападі (комбінація «ешелон»). 2. Удосконалювати виконання верхньої прямої подачі та прийому подачі. 3. Виховувати спеціальну витривалість.

Навчально-тренувальне заняття №11, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати тактичні взаємодії гравців у нападі при виконанні нападаючих ударів із задньої лінії 1-ї та 6-ї зони (пайп). 2. Удосконалювати техніку прийому м'яча знизу двома руками в напрямку 2-ї зони з подальшою організацією атаквальних дій. 3. Виховувати якість спеціальної стрибучості.

Навчально-тренувальне заняття №12, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати тактичні взаємодії гравців лінії захисту між собою при системі гри «кутом назад». 2. Удосконалювати техніку виконання передач м'яча зверху двома руками для організації атаквальних дій із задньої лінії. 3. Виховувати спеціальні силові якості.

Тема 12. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з баскетболу для групи спеціалізованої базової підготовки.

Навчально-тренувальне заняття №1, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати групових тактичних взаємодій гравців у нападі з застосуванням заслону. 2. Удосконалювати техніки виконання ловлі та передачі м'яча на місці однією та двома руками в різних розташуваннях. 3. Виховувати швидкісні якості.

Навчально-тренувальне заняття №2, завдання тренувального заняття:

1. Індивідуальні тактичні дії у нападі: вибір місця, застосування ведення м'яча, передач м'яча, кидків у кошик. 2. Ведення м'яча по прямій у сполученні із зупинками та поворотами. 3. Виховувати якість гнучкості.

Навчально-тренувальне заняття №3, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати систему нападу «швидкий прорив» та її варіанти. 2. Удосконалювати передачі двома руками від грудей та зверху в різних розташуваннях. 3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Навчально-тренувальне заняття №4, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати тактичної системи позиційного нападу. 2. Удосконалювати ведення м'яча з протидією захисника. 3. Виховувати якість стрибучість.

Навчально-тренувальне заняття №5, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати зонну та змішану системи захисту, їх варіанти. 2. Особливості передачі у русі після ведення. 3. Виховувати координаційні здібності.

Навчально-тренувальне заняття №6, завдання тренувального заняття:

1. Групові тактичні взаємодії у захисті: перемикання та проковзування. 2. Удосконалювати ведення м'яча зі зміною напрямку та швидкості пересування. 3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Навчально-тренувальне заняття №7, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати індивідуальних тактичних дій в захисті та нападі.
2. Удосконалювати ведення м'яча на місці та по прямій при персональній опіці.
3. Виховувати спеціальні силові якості.

Навчально-тренувальне заняття №8, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати групових тактичних взаємодій у нападі (комбінація «хрест»).
2. Удосконалення кидка у русі після подвійного кроку.
3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Навчально-тренувальне заняття №9, завдання тренувального заняття:

1. Групові тактичні взаємодії у захисті (підстрахування).
2. Удосконалювати виконання штрафних кидків.
3. Виховувати спеціальні силові якості.

Навчально-тренувальне заняття №10, завдання тренувального заняття:

1. Розучування індивідуальних тактичних дій в захисті та нападі.
2. Удосконалювати кидки у стрибку після ведення м'яча.
3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Навчально-тренувальне заняття №11, завдання тренувального заняття:

1. Групові тактичні взаємодії у нападі: заслін внутрішній і зовнішній.
2. Техніка обманних дій (фінт на прохід, на передачу).
3. Виховувати якість спеціальної стрибучості.

Навчально-тренувальне заняття №12, завдання тренувального заняття:

1. Розучування тактичної системи позиційного нападу.
2. Удосконалювати кидка у русі після подвійного кроку у різних ситуаціях.
3. Виховувати якість стрибучості.

Тема 13. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з гандболу для групи спеціалізованої базової підготовки.

Навчально-тренувальне заняття № 1, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати індивідуальні тактичні дії у нападі: вибір місця, застосування ведення м'яча, передач м'яча, кидків по воротах.
2. Удосконалювати техніку ведення м'яча з подальшою передачею м'яча або кидком по воротах.
3. Виховувати якість гнучкості.

Навчально-тренувальне заняття № 2, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати індивідуальні тактичні дії у захисті: вибір місця, застосування блокування кидків, виходу на нападника, що виконує кидок, перехвату.
2. Удосконалювати техніку перехвату, блокування, виходу на нападника, що виконує кидок.
3. Виховувати спеціальні швидкісні якості.

Навчально-тренувальне заняття № 3, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати групові тактичні взаємодії в нападі: передача м'яча при перехресному пересуванні в парах та трійках з кидком по воротах. 2. Удосконалювати техніку виконання кидків по воротах в опорному положенні. 3. Виховувати спеціальні силові якості.

Навчально-тренувальне заняття № 4, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати групові тактичні взаємодії у нападі: заслін внутрішній і зовнішній з виконанням кидка по воротах. 2. Удосконалювати техніку виконання кидків по воротах у безопорному положенні. 3. Виховувати швидкісно-силові якості.

Навчально-тренувальне заняття № 5, завдання тренувального заняття:

1. Розучувати групову тактичну взаємодію у нападі «стягування» із взаємодією з лінійним гравцем. 2. Удосконалювати техніку виконання прихованих передач на місці та у русі. 3. Розвивати орієнтацію у просторі при пересуванні, ловлі, передачі м'яча та кидках по воротах.

Навчально-тренувальне заняття №6, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати групові тактичні взаємодії у захисті: підстрахування, групове блокування. 2. Удосконалювати взаємодію «стягування» з подальшим кидком по воротах, при протидії захисників. 3. Виховувати якість спеціальної стрибучості.

Навчально-тренувальне заняття №7, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати групові тактичні взаємодії у захисті: перемикання та проковзування. 2. Удосконалювати взаємодії нападників зі зміною місць у парах і трійках з м'ячем при протидії захисту. 3. Виховувати якість гнучкості.

Навчально-тренувальне заняття №8, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати систему нападу «швидкий прорив» та її варіанти. 2. Удосконалювати техніку ловлі м'яча що котиться та ловлі м'яча після дальніх передач. 3. Виховувати спеціальні швидкісні якості.

Навчально-тренувальне заняття №9, завдання тренувального заняття:

1. Ознайомити з позиційною системою нападу та її варіантами при взаємодії з лінійним гравцем. 2. Удосконалювати техніку виконання прихованих передач на фоні обманних дій. 3. Виховувати спеціальну витривалість.

Навчально-тренувальне заняття №10, завдання тренувального заняття:

1. Ознайомити з варіантами персонального захисту, опікування нападника без м'яча і з м'ячем. 2. Удосконалювати техніку перехвату м'яча та блокування кидків по воротах. 3. Виховувати спеціальну витривалість.

Навчально-тренувальне заняття №11, завдання тренувального заняття:

1. Ознайомити з зонною та змішаною системами захисту, їх варіантами. 2.

Удосконалювати техніку виконання групової тактичної взаємодії у захисті підстрахування з застосуванням виходу на нападника, що виконує кидок. 3. Виховувати спеціальні швидкісні якості.

Навчально-тренувальне заняття №12, завдання тренувального заняття:

1. Вивчати тактичну взаємодію у захисті групове блокування при зонній системі захисту. 2. Удосконалювати техніку виконання кидків по воротах у стрибку після ведення та з передачі партнера. 3. Виховувати якість спеціальної стрибучості.

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми
1	<i>Семінар.</i> Класифікація техніки гандболу, сучасний стан гри. Характеристика технічних прийомів нападу, захисту, техніка гри воротаря. Основи методики навчання технічним прийомам. Історія розвитку гандболу.
1	<i>Семінар.</i> Техніка гри, класифікація ігрових прийомів, аналіз техніки виконання. Основні положення правил гри та методики суддівства.
2	<i>Вирішення практичних завдань.</i> Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, ловіння і передачі м'яча на місці та у русі. Робота в парах. Методика навчання. <i>Схематичне зображення вправ з ОМВ.</i>
2	<i>Вирішення практичних завдань.</i> Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі (фінти). Кидки м'яча по воротах в поєднанні з веденням, передачами при взаємодії з партнером. Робота в парах. Методика навчання. <i>Схематичне зображення вправ з ОМВ.</i>
3	<i>Вирішення практичних завдань.</i> Техніка захисту. Способи пересування, стійка захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення. Робота в парах та трійках. Методика навчання <i>Схематичне зображення вправ з ОМВ.</i>
3	<i>Вирішення практичних завдань.</i> Блокування кидків по воротах, блокування нападника з м'ячем, обманні дії у захисті. Робота в парах та трійках. Методика навчання. <i>Схематичне зображення вправ з ОМВ.</i>
4	<i>Тренінг.</i> Техніка гри воротаря. Стійки (фронтальна, кутова), вихід з воріт, способи пересування. Методика навчання. <i>Схематичне зображення вправ з ОМВ.</i>
4	<i>Вирішення практичних завдань.</i> Техніка гри воротаря. Відбивання кидків, підбір та передачі м'яча, обманні дії воротаря. Методика навчання. <i>Схематичне зображення вправ з ОМВ</i>
5	<i>Семінар.</i> Тактика гри: класифікація командних тактичних дій та групових взаємодій.
5	<i>Семінар.</i> Тактика гри: класифікація індивідуальних тактичних дій у гандболі, методика навчання.
6	<i>Вирішення практичних завдань.</i> Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем та без м'яча, дії у захисті. Робота в парах, трійках. Методика навчання. <i>Схематичне зображення вправ з ОМВ.</i>

6	<i>Вирішення практичних завдань. Групові тактичні взаємодії у нападі. Організація командних атакувальних дій за системами нападу (швидкий прорив, позиційний напад). Методика навчання. Схематичне зображення вправ з ОМВ.</i>
7	<i>Вирішення практичних завдань. Тактика захисту. Індивідуальні дії захисника, групові тактичні взаємодії у захисті. Робота в парах, трійках. Методика навчання. Схематичне зображення вправ з ОМВ.</i>
7	<i>Вирішення практичних завдань. Організація командних тактичних захисних дій за системами захисту (персональний, зонний, змішаний). Робота в парах, трійках. Методика навчання. Схематичне зображення вправ з ОМВ</i>
8	<i>Вирішення практичних завдань. Тактика гри воротаря при захисті воріт, вибір позиції, взаємодія з лініями захисту. Робота в парах, трійках. Методика навчання. Схематичне зображення вправ з ОМВ</i>
8	<i>Вирішення практичних завдань. Тактика гри воротаря при організації атакувальних дій. Підбір м'яча, організація контратаки довгою передачею. Робота в парах, трійках. Методика навчання. Схематичне зображення вправ з ОМВ. Письмова робота: «Основи техніко-тактичної підготовки в спортивних іграх (гандбол), методика навчання».</i>
9.	<i>Семінар. Структура та основні складові конспекту навчально-тренувального заняття</i>
10.	<i>Семінар. Вимоги до організації проведення навчально-тренувального заняття. Контроль за ходом проведення навчально-тренувального заняття.</i>
11.	<i>Тренінг. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з волейболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №1-3).</i>
	<i>Тренінг. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з волейболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №4-5).</i>
	<i>Тренінг. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з волейболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №6-7).</i>
	<i>Тренінг. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з волейболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №8-9).</i>
	<i>Тренінг. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з волейболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №10-12).</i>
12.	<i>Тренінг. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з баскетболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №1-3).</i>
	<i>Тренінг. Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з</i>

	баскетболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №4-5).
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з баскетболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №6-7).
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з баскетболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №8-9).
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з баскетболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №10-12).
13	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з гандболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №1-3).
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з гандболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №4-5).
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з гандболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №6-7).
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з гандболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №8-9).
	<i>Тренінг.</i> Навчальна практика з проведення навчально-тренувального заняття з гандболу для групи попередньої базової підготовки (НТЗ №10-12).

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

До практичних занять подані теми для обговорення.

1. Як змінювалась техніка гри в гандбол з моменту виникнення до сьогодення?
2. Який технічний елемент (ловіння, ведення чи кидок) найбільше визначає результативність команди?
3. Які помилки найчастіше допускають гравці у захисті?
4. Які тактичні дії у нападі найефективніші проти щільного захисту?
5. У яких ігрових ситуаціях доцільно застосовувати персональний захист?
6. Які тактичні дії воротаря підвищують ефективність командної гри.
7. Які дії воротаря найчастіше призводять до помилок — і як їх запобігти?
8. Чому командна тактика повинна будуватися на сильних сторонах окремих гравців?
9. Як змінюються завдання тренувального процесу залежно від періоду підготовки (підготовчий, змагальний, перехідний)?
10. Яке співвідношення техніко-тактичних і фізичних вправ є оптимальним для молодих гандболістів?
11. Які показники найточніше відображають готовність гравця до гри?
12. Як тренеру адаптувати методику підготовки під гравців із різним рівнем мотивації та досвіду?
13. Які методи контролю навантаження найефективніші у гандболі (суб'єктивні чи об'єктивні)?
14. Чому трактування фолу може бути різним у різних суддів? Як тренер може підготувати гравців до цього?
15. Чи потрібно спортсменам детально вивчати правила гри, якщо вони не планують бути суддями?

16. Які фактори впливають на втрату концентрації під час вирішальних моментів гри?
17. Як тренеру будувати стосунки в команді, щоб поразки не знижували мотивацію?
18. Чи варто виділяти «лідерів» у команді офіційно, чи краще, щоб вони формувалися природно?
19. Які способи емоційної регуляції найбільш ефективні перед змаганнями?

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Класифікація техніки гандболу, сучасний стан гри. Характеристика технічних прийомів нападу, захисту, техніка гри воротаря. Основи методики навчання технічним прийомам. Історія розвитку гандболу.

1. Усне опитування

- Поясніть основні класифікації технічних прийомів у гандболі.
- Назвіть етапи розвитку гандболу та їхні особливості.

Вимоги: відповіді структуровані, 2–3 хв, з використанням термінології.

2. Письмове опитування

- Складіть порівняльну таблицю «Техніка нападу – Техніка захисту – Техніка воротаря».

Вимоги: не менше 5 елементів у кожній колонці.

3. Схематичне зображення

- Намалюйте базову стійку воротаря та поясніть її роль у грі.

Вимоги: схема з підписами основних елементів.

4. Глосарій

- Підготуйте 10 термінів з теми (напад, блок, фінт, фол, швидкий прорив тощо).

Вимоги: чіткі визначення з посиланням на джерела.

5. Презентація

- Міні-презентація (5–7 слайдів) «Сучасний стан розвитку гандболу у світі та в Україні».

Вимоги: статистика, приклади клубів, фото/схеми.

Тема 2. Техніка нападу. Способи пересування, зупинки, стійки, ловіння і передачі м'яча. Різновиди ведення м'яча, обманні дії у нападі. Кидки м'яча по воротах.

1. Усне опитування

- Які способи пересування характерні для гандболіста у нападі?
- Поясніть роль фінтів у подоланні захисту.

2. Письмове опитування

- Опишіть різновиди передач м'яча у нападі та дайте приклади їх використання у грі.

3. Схематичне зображення

- Складіть схему рухів при виконанні «кидка в стрибку».

4. Глосарій

- 8–10 термінів (зупинка, ведення, передача, фінт, кидок у падінні тощо).

5. Презентація

- «Технічні прийоми нападу в сучасному гандболі» (6–8 слайдів).

Тема 3. Техніка захисту. Способи пересування, стійка захисника, зупинки, відбір м'яча, перехоплення. Блокування кидків, обманні дії у захисті.

1. Усне опитування

- Які основні завдання захисника?
- Охарактеризуйте техніку блокування кидків.

2. Письмове опитування

- Складіть порівняльну таблицю «Відбір м'яча – Перехоплення – Блокування».

3. Схематичне зображення

- Схема стійки захисника при індивідуальному захисті.

4. Глосарій

- 8 термінів (блокування, підстрахування, перехоплення, позиційний захист).

5. Презентація

- «Сучасні технічні прийоми у грі захисника» (5–6 слайдів).

Тема 4. Техніка гри воротаря. Стійки, вихід з воріт, способи пересування, відбивання кидків, підбір та передача м'яча, обманні дії воротаря.

1. Усне опитування

- Які стійки використовує воротар?
- Коли доцільно застосовувати вихід з воріт?

2. Письмове опитування

- Опишіть техніку відбивання кидка в стрибку.

3. Схематичне зображення

- Зобразіть фронтальну і кутову стійки воротаря.

4. Глосарій

- 7–10 термінів (кутова стійка, фронтальна стійка, сейв, відбивання).

5. Презентація

- «Роль воротаря у побудові гри команди» (5–7 слайдів).

Тема 5. Тактика гри: класифікація командних тактичних дій та групових взаємодій. Індивідуальні тактичні дії у гандболі. Методика навчання.

1. Усне опитування

- Назвіть відмінності між груповими та командними тактичними діями.

2. Письмове опитування

- Опишіть приклад індивідуальних тактичних дій нападника та захисника.

3. Схематичне зображення

- Схема групової взаємодії двох гравців у нападі.

4. Глосарій

- 10 термінів (тактика, взаємодія, схема, система гри).

5. Презентація

- «Методика навчання тактичним діям у гандболі» (7–8 слайдів).

Тема 6. Тактика нападу. Індивідуальні тактичні дії з м'ячем та без м'яча. Групові тактичні взаємодії. Організація командних атак (швидкий прорив, позиційний напад).

1. Усне опитування

- Чим відрізняється швидкий прорив від позиційного нападу?

2. Письмове опитування

- Опишіть три приклади індивідуальних дій нападника без м'яча.

3. Схематичне зображення

- Схема швидкого прориву 3×2.

4. Глосарій

- 8–10 термінів (позиційний напад, швидкий прорив, перегрупування).

5. Презентація

- «Командні тактичні дії в нападі» (6–8 слайдів).

Тема 7. Тактика захисту. Індивідуальні дії захисника, групові взаємодії. Організація командного захисту (персональний, зонний, змішаний).

1. Усне опитування

Назвіть особливості зонного захисту.

2. Письмове опитування

Порівняйте змішану та персональну систему захисту.

3. Схематичне зображення

Схема побудови захисту 6–0.

4. Глосарій

8 термінів (зонний захист, персональний захист, пресинг).

5. Презентація

«Командні системи захисту у гандболі» (6–7 слайдів).

Тема 8. Тактика гри воротаря при захисті воріт. Вибір позиції, взаємодія з лініями захисту.

1. Усне опитування

Які принципи вибору позиції воротаря під час атаки суперника?

2. Письмове опитування

Опишіть взаємодію воротаря з захисниками під час зонного захисту.

3. Схематичне зображення

Схема позицій воротаря при кидках із 7-метрової позначки.

4. Глосарій

6–8 термінів (позиція воротаря, взаємодія, підстрахування).

5. Презентація

«Тактична роль воротаря в захисних діях команди» (5–6 слайдів).

Тема 9-13 розробка плану-конспекту навчально-тренувального заняття.

Вимоги до виконання завдань (загальні):

- усні відповіді — чіткі, логічні, з використанням спортивної термінології;
- письмові роботи — 1–2 сторінки, структуровані, з прикладами;
- схеми — охайні, з підписами;
- глосарії — 6–10 термінів із визначеннями, вказати джерело;
- презентації — 5–8 слайдів, з ілюстраціями, структурованим текстом

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання
(комплекс фізичних вправ) (3 семестр)

№ з/п	Назва теми (за вибором)
1	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам: техніка переміщень, стійок, зупинок та навчання тактичним діям: індивідуальні тактичні дії нападника та захисника (вибір місця, доцільність і своєчасність ухвалення рішень).
2	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам нападу: ловля та передача м'яча різними способами на місці та в русі та навчання тактичним діям у нападі: групові тактичні взаємодії у парах, трійках з лінійним та перехресним пересуванням, створення внутрішнього та зовнішнього заслону.
3	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам нападу: багатоударне ведення м'яча на місці, у русі та одноударне ведення та навчання тактичним діям у нападі: групові тактичні взаємодії з залученням чотирьох і більше польових гравців (стягування).
4	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам нападу: кидки м'яча у ворота в опорному та безопорному положеннях, з місця та у русі та навчання тактичним діям у нападі: умови застосування систем нападу (стрімкий прорив, позиційний напад), реалізація варіантів цих систем.

5	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам захисту: блокування кидків у ворота одиночне та групове та навчання тактичним діям у захисті: групові тактичні взаємодії (групове блокування, підстрахування, перемикання, проковзування).
6	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання технічним прийомам захисту: відбір м'яча (перехоплення, вибивання) та навчання тактичним діям у захисті: умови застосування систем захисту (персональний, позиційний та змішаний захист), реалізація варіантів цих систем.
7	Розробити комплекс фізичних вправ з навчання техніки гри воротаря: стійки, переміщення, відбивання кидків та навчання тактичним діям: індивідуальні тактичні дії воротаря при виконанні захисних дій та організації атакуювальних дій. Взаємодія з польовими гравцями.
8	Тема запропонована студентом.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (НТЗ) 4 семестр

№ з/п	Тематика (за вибором)
1.	Розробити розгорнутий план-конспект навчально-тренувального заняття для групи спеціалізованої базової підготовки з баскетболу.
2.	Розробити розгорнутий план-конспект навчально-тренувального заняття для групи спеціалізованої базової підготовки з волейболу.
3.	Розробити розгорнутий план-конспект навчально-тренувального заняття для групи спеціалізованої базової підготовки з гандболу.
4.	Тема запропонована студентом.

Вимоги до оформлення роботи

Обсяг роботи – 4-6 сторінок комп'ютерного тексту формату А4. Робота має відповідати таким вимогам: шрифт Times New Roman; кегль 14; креслення звичайне; відстань між рядками 1,5 інтервали; відступ 1,25 см.

Текст роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів полів: з лівого боку – 20 мм, з правого – 20 мм, зверху знизу – 20 мм.

Рекомендації щодо виконання ІНДЗ

1. Обрати одну тему з рекомендованого переліку.
2. Підібрати необхідну літературу, вивчити та проаналізувати її.
3. Актуальність і змістовність

Робота повинна відображати сучасні підходи до навчання й удосконалення техніки та тактики у спортивних іграх, мати логічну структуру та розкривати суть поставленого питання.

4. Науково-методичний підхід

Виклад матеріалу має ґрунтуватися на сучасних методичних рекомендаціях, підручниках та наукових джерелах. Бажано продемонструвати уміння узагальнювати інформацію та робити власні висновки.

5. Практична спрямованість

Завдання повинно містити приклади застосування у навчально-тренувальному процесі, підкреслювати можливість використання розроблених елементів на практиці.

6. Логіка і послідовність викладу

Матеріал необхідно подавати системно, послідовно й доступно. Структура має включати вступ, основну частину, висновки.

7. Самостійність виконання

Робота повинна бути результатом самостійного опрацювання теми студентом, з дотриманням академічної доброчесності.

8. Висновки та рекомендації

У кінці роботи обов'язково подаються узагальнення та практичні поради, що демонструють розуміння теми та вміння застосовувати знання на практиці.

Здобувач повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальність проблеми. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням. Якщо в літературі відсутня

єдина точка зору з питань, які досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу. Навчальну літературу з вибраного теоретичного питання студент добирає як за рекомендованим списком літератури, так і самостійно.

Особливу увагу слід звернути на періодичні наукові видання. Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал з певного теоретичного питання має викладатися логічно, може бути поділений на кілька пунктів і підпунктів. Доцільним є використання наочного матеріалу: таблиць, рисунків, діаграм тощо.

**ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН
ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ,
НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.**

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття	3 семестр	
	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем або відсутній.
	1-3 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання з незначними помилками, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання за алгоритмом.
	4-5 балів	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання практично без помилок, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання.
Практичні заняття	4 семестр	
	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем або відсутній.
	1 бал	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання з незначними помилками, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання за алгоритмом.
	2 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті, проявляє ініціативу і бажання при виконанні навчальних завдань, виконує поставлені завдання практично без помилок, здатен аналізувати і інтерпретувати результати навчання.
Самостійна	3 семестр	

робота	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1-2 бали	Робота виконана не в повному обсязі, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом.
	3-4 бали	Робота виконана добре, здобувач володіє матеріалом, частково проявляє елементи креативного підходу, але відсутня деталізація у виконанні, зустрічаються помилки.
	5-6 балів	Робота виконана в повному обсязі, здобувач володіє матеріалом, присутня деталізація у виконанні, саме виконання характеризується творчим підходом.
Самостійна робота	4 семестр	
	0 балів	Робота не виконана, або виконана формально, здобувач не володіє матеріалом.
	1 бал	Робота виконана не в повному обсязі, здобувач частково володіє матеріалом, спостерігається формальний підхід, здобувач слабо володіє матеріалом, відсутня деталізація у виконанні, зустрічаються помилки.
	2 бали	Робота виконана в повному обсязі, здобувач володіє матеріалом, присутня деталізація у виконанні, саме виконання характеризується творчим підходом.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (комплекс фізичних вправ)	3 – 4 семестри	
	0 балів	Завдання не виконано.
	1-3 бали	Завдання виконано формально і не повністю, обсягом, який складає 1/2. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна значна кількість суттєвих помилок. Здобувач не володіє науковим мисленням, методом аналізу навчального матеріалу, не здатен виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати

	інформацію зі спеціальної літератури.
4-6 балів	Завдання виконане загалом формально не в повному обсязі, який складає 2/3. Зміст і структура роботи частково відповідає вимогам завдання. Наявна незначна кількість суттєвих помилок. Робота характеризується відсутністю змістової цілісності і непослідовністю викладу матеріалу. Здобувач в окремих випадках демонструє наукове мислення і припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, поодинокі спроби виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
7-9 балів	Завдання виконано з творчим підходом містить авторські елементи, розгорнуте, але не в повному обсязі і становить 3/4 від обсягу завдання. Зміст і структура роботи переважно відповідає вимогам завдання. Наявні поодинокі помилки. Робота здебільшого характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, але припускається помилок в аналізі навчального матеріалу, здатність посередньо виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.
10 балів	Завдання виконано повністю. Продemonстровано творчий підхід, містить авторські елементи, розгорнуте і деталізоване. Зміст і структура роботи відповідає вимогам завдання. Робота характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу матеріалу. Здобувач демонструє наукове мислення, уміння аналізувати навчальний матеріал, здатність якісно виконувати дослідницьку роботу та узагальнювати інформацію зі спеціальної літератури.

Письмова робота	3 – 4 семестри	
	0 балів	Відповіді на запитання відсутні, або не правильні, визначення супроводжуються значними помилками або не відповідають сутності поставлених запитань.
	1 бал	Немає відповідей на усі запитання, або відповіді є, проте, неповні і без деталізації, наявні помилки у визначеннях. Не впевнено оперує фаховою термінологією.
	2 бали	Відповіді є на всі запитання, вони правильні, розгорнуті, присутня деталізація у визначеннях, немає суттєвих помилок. Впевнено оперує фаховою термінологією.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (3 семестр, залік)

Для навчальної дисципліни «Спортивні ігри» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку(не менше 60), Здобувач отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (4 семестр, екзамен)

Для навчальної дисципліни «Теорія і методика навчання спортивних ігор у закладах загальної середньої освіти» за навчальним планом передбачає підсумковий контроль формі усного екзамену, відводиться 20 балів. Здобувач вищої освіти може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів не менше як 40. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а додаються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не відповідає на запитання.

1-5 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; використовує елементарні прийоми виконання практичного завдання.
6-10 балів	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; виконує частину практичного завдання.
11-15 балів	Здобувач надає відповіді на запитання в цілому правильні, але здобувач припускається помилок у визначеннях. Здобувач робить власні висновки, наводить приклади практичного використання; виконує практичне завдання з незначними огріхами.
16-20 балів	Здобувач надає відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання; відповідаючи, здобувач розмірковує, робить власні висновки виконує правильно практичне завдання.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання з навчальної дисципліни, здатен застосовувати фахову теоретичну інформацію, відмінно володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. Впевнено оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання у процесі моделювання підготовки в спортивних іграх (баскетбол, волейбол, гандбол), інтерпретує отримані результати навчання. Здатен

	керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей у спортивних іграх в умовах різних форм організації занять фізичними вправами. Для вирішення поставлених завдань здатен застосовувати знання з основ теорії і методики, правил, техніки і тактики у процесі організації і забезпечення навчально-тренувального процесу і супроводу участі спортсменів у змаганнях зі спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). Здатен організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема тренувальний процес, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати їх, володіє науковим мисленням, демонструє уміння виконувати дослідницьку роботу, активно включається в обговорення, обґрунтовано відстоює власну точку зору. При виконанні практичних завдань, здобувач припускається точкових помилок, які є несуттєвими, здатен самостійно їх усунути.
Добре (82-89 В)	Здобувач вищої освіти має достатні, знання з навчальної дисципліни, переважно здатен, застосовувати фахову теоретичну інформацію, достатньо володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. Достатньо впевнено оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання у процесі моделювання підготовки в спортивних іграх (баскетбол, волейбол, гандбол), інтерпретує у більшості випадків отримані результати навчання. Переважно здатен керуватися дидактичними

	принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей у спортивних іграх в умовах різних форм організації занять фізичними вправами. Для вирішення поставлених завдань, як правило, здатен застосовувати знання з основ теорії і методики, правил, техніки і тактики у процесі організації і забезпечення навчально-тренувального процесу і супроводу участі спортсменів у змаганнях зі спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). Переважно здатен організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема тренувальний процес, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. При виконанні завдань, як правило, проявляє вміння самостійно вирішувати їх, достатньо володіє науковим мисленням, демонструє у більшості випадків уміння виконувати дослідницьку роботу, включається в обговорення, впевнено відстоює власну точку зору. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
--	--

Добре (74-81 С)	Здобувач вищої освіти має недостатні знання з навчальної дисципліни, у більшості випадків здатен застосовувати фахову теоретичну інформацію, недостатньо володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. Переважно впевнено оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання у процесі моделювання підготовки в спортивних іграх (баскетбол, волейбол, гандбол), загалом інтерпретує отримані результати навчання. У більшості випадків здатен керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей у спортивних іграх в умовах різних форм організації занять фізичними вправами. Для вирішення поставлених завдань у більшості випадків здатен застосовувати знання з основ теорії і методики, правил, техніки і тактики у процесі організації і забезпечення навчально-тренувального процесу і супроводу участі спортсменів у змаганнях зі спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). У більшості випадків здатен організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема тренувальний процес, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. При виконанні завдань у більшості випадків проявляє вміння самостійно вирішувати їх, але недостатньо володіє науковим мисленням, загалом демонструє уміння виконувати дослідницьку роботу, у більшості випадків включається в обговорення і захист власної точки зору. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
----------------------------	---

Задовільно (64-73 D)	Здобувач вищої освіти має часткові знання з навчальної дисципліни, не завжди доречно застосовує фахову теоретичну інформацію частково володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. У більшості випадків оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання у процесі моделювання підготовки в спортивних іграх (баскетбол, волейбол, гандбол), частково інтерпретує отримані результати навчання. Частково здатен керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей у спортивних іграх в умовах різних форм організації занять фізичними вправами. Для вирішення поставлених завдань частково здатен застосовувати знання з основ теорії і методики, правил, техніки і тактики у процесі організації і забезпечення навчально-тренувального процесу і супроводу участі спортсменів у змаганнях зі спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). Частково здатен організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема тренувальний процес, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. При виконанні завдань в окремих випадках проявляє вміння самостійно вирішувати їх, частково володіє науковим мисленням, частково демонструє уміння виконувати дослідницьку роботу, в окремих випадках включається в обговорення і захист власної точки зору. Помилки у відповідях є системними, але здатен виправляти за вказівкою викладача.
---------------------------------	---

Задовільно (60-63 E)	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з навчальної дисципліни, частково здатен застосовувати фахову теоретичну інформацію, фрагментарно володіє навичками професійного спілкування у сфері фізичного виховання із застосуванням фахової термінології і дотриманням етики ділової комунікації. Частково оперує знаннями з історії, правил гри, класифікації техніко-тактичних прийомів і методики навчання у процесі моделювання підготовки в спортивних іграх (баскетбол, волейбол, гандбол), в окремих випадках, або хибно інтерпретує отримані результати навчання. В окремих випадках здатен керуватися дидактичними принципами, застосовувати відповідні методи і форми побудови процесу спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки, а також виховання провідних рухових якостей у спортивних іграх в умовах різних форм організації занять фізичними вправами. Для вирішення поставлених завдань в окремих випадках здатен застосовувати знання з основ теорії і методики, правил, техніки і тактики у процесі організації і забезпечення навчально-тренувального процесу і супроводу участі спортсменів у змаганнях зі спортивних ігор (баскетбол, волейбол, гандбол). Здатен в окремих випадках організовувати та впроваджувати різні форми рухової активності засобами спортивних ігор, зокрема тренувальний процес, із застосуванням фізичного навантаження в оптимальних параметрах з метою здоров'яформування та зміцнення здоров'я людини. При виконанні завдань не проявляє вміння самостійно вирішувати їх, не володіє науковим мисленням, в окремих випадках демонструє уміння виконувати дослідницьку роботу, не включається в обговорення, не має стійкої власної точки зору. Помилки у відповідях є системними, без намагання виправити.
---------------------------------	--

Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач не демонструє знань, опанувавши менше половини обсягу змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує переважно з помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання заліку.
------------------------------------	--

8. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Хто вважається засновником сучасного гандболу?

- а) К. Нейсміт
- б) К. Шелленц
- в) Ф. Нагель
- г) П. де Кубертен

2. Які основні способи пересування застосовуються в гандболі?

- а) біг, стрибки, ковзання
- б) біг, приставні кроки, ковзання
- в) стрибки, повороти, ковзання
- г) тільки біг

3. Ловіння м'яча в русі здійснюється:

- а) лише двома руками
- б) лише однією рукою
- в) однією або двома руками залежно від ситуації
- г) тільки з подальшою передачею

4. Який рік вважається офіційним початком проведення чемпіонатів світу з гандболу?

- а) 1928
- б) 1938
- в) 1948
- г) 1958

5. Яка стійка використовується для швидкого переходу від захисту до атаки?

- а) низька

- б) середня
- в) стартова
- г) бокова

6. Ведення м'яча із зміною висоти відскоку застосовується для:

- а) економії сил
- б) підготовки кидка
- в) обману захисника
- г) гри у зоні воротаря

7. Основне завдання захисника у гандболі:

- а) організовувати передачі м'яча
- б) блокувати дії нападника
- в) виконувати кидки по воротах
- г) допомагати воротарю у розігравші

8. Яка стійка вважається типовою для воротаря?

- а) низька
- б) середня
- в) висока
- г) бокова

9. Відбір м'яча дозволяється виконувати:

- а) тільки ударом по руці суперника
- б) лише при передачі м'яча
- в) активним захисним рухом у межах правил
- г) з поштовхом корпусом

10. Яке з наведених порушень карається 7-метровим кидком?

- а) неправильна заміна
- б) затримка суперника з явною нагодою для взяття воріт
- в) пас назад воротарю
- г) вихід за межі майданчика

11. Основна мета перехоплення м'яча:

- а) уповільнити атаку суперника
- б) швидко перейти у контратаку
- в) заблокувати кидок
- г) змінити стійку

12. Яка технічна дія воротаря допомагає збільшити площу захисту воріт?

- а) низька стійка
- б) висування вперед
- в) пасивна оборона
- г) підскоки на місці

13. Тактичні дії у гандболі поділяються на:

- а) індивідуальні, групові, командні
- б) прості та складні
- в) атакувальні та захисні
- г) усі відповіді правильні

14. Основна мета командних тактичних дій у нападі:

- а) збереження м'яча
- б) створення чисельної переваги
- в) утримання рахунку
- г) пасивний розіграш

15. Які дії належать до індивідуальних тактичних?

- а) взаємодія двох гравців
- б) вибір позиції для атаки
- в) організація системи 6–0
- г) блокування у парі

16. Групові тактичні дії відрізняються від командних тим, що:

- а) виконуються лише в атаці
- б) залучають 2–3 гравців
- в) застосовуються тільки у захисті
- г) завжди починаються з воротаря

17. Індивідуальні тактичні дії у нападі з м'ячем – це:

- а) пересування без м'яча
- б) кидок, передача, ведення
- в) блокування суперника
- г) гра у воротаря

18. Яка система нападу є найпоширенішою?

- а) 3-3
- б) 4-2
- в) 2-4
- г) 1-5

19. Які дії вважаються індивідуальними без м'яча?

- а) ведення м'яча
- б) вихід на вільну позицію
- в) передача
- г) кидок

20. Групова взаємодія типу «стінка» виконується:

- а) двома гравцями
- б) трьома гравцями
- в) усією командою
- г) воротарем і нападником

21. Яка система захисту передбачає персональне прикриття гравця?

- а) зона
- б) індивідуальна
- в) змішана
- г) комбінована

22. Головна мета зонного захисту:

- а) створення чисельної переваги біля воріт
- б) звільнення флангів
- в) організація швидкого відбору м'яча
- г) контроль за воротарем

23. Яка система захисту найчастіше використовується проти швидкісної команди?

- а) 6–0
- б) 5–1
- в) 4–2
- г) персональна

24. У чому головна мета групових дій у захисті?

- а) створити чисельну перевагу у нападі
- б) змусити нападника втратити м'яч

- в) організувати швидкий відрив
- г) підготувати блок воротарю

25. Воратар у гандболі може брати участь в атаці, якщо:

- а) залишає межі штрафного майданчика
- б) має право тримати м'яч у полі
- в) кидає м'яч партнеру для початку швидкої атаки
- г) замінюється польовим гравцем

26. Яка основна тактична дія воротаря при організації швидкого відриву?

- а) пасивне очікування
- б) точна передача вперед
- в) затримка м'яча для зміни складу
- г) блокування суперника

27. У якій ситуації воротар застосовує тактику «випередження»?

- а) при дальньому кидку
- б) при виході нападника сам на сам
- в) під час стандартного штрафного
- г) у позиційній обороні

9. ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Охарактеризуйте основні види передач м'яча у гандболі.
2. У чому полягає роль фінтів у нападі?
3. Порівняйте техніку кидків м'яча у стрибку та з місця.
4. Розкрийте роль блокування у захисних діях.
5. Охарактеризуйте основні прийоми воротаря під час відбиття кидка.
6. Які порушення найчастіше трапляються у гандболі?
7. Охарактеризуйте класифікацію індивідуальних тактичних дій у гандболі.
8. Які принципи лежать в основі командної тактики?
9. Поясніть відмінність між індивідуальними та груповими діями у нападі.
10. Які переваги має система «3-3» у гандболі?
11. Поясніть принципи організації системи «6-0» у захисті.
12. У чому полягають переваги змішаного захисту?
13. Які тактичні завдання воротар виконує у захисті?
14. У чому полягає роль воротаря в організації атакуючих дій команди?

**10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА ШКОЛА ОЦІНЮВАННЯ
підсумкового контролю (3 семестр, залік)**

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Сума
Теми	Бали	Разом	0–10	0–100
Тема 1	0–11	0–90		
Тема 2	0–11			
Тема 3	0–11			
Тема 4	0–11			
Тема 5	0–11			
Тема 6	0–11			
Тема 7	0–11			
Тема 8	0–11			
Письмова робота	0–2			

4 семестр(екзамен)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота)			ІНДЗ	Екзамен	Сума
Теми	Бали	Разом	0–10	0–20	0–100
Тема 9	0–4	0–70			
Тема 10	0–4				
Тема 11	0–20				
Тема 12	0–20				
Тема 13	0–20				
Письмова робота	0–2				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Анікеєнко, Л. В.; Єфременко, В. М.; Кузенков, О. В.; Устименко, Г. О.; Яременко, О. М. Фізичне виховання. Техніка та тактика гри в баскетбол: навч. посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 127 с.
2. Драчук, Андрій Іванович. Теорія і методика викладання гандболу / А. І. Драчук. — Харків : КНТ, 2023. — 130 с.
3. Морозовський, О. Л., Безкоровайний, Д. О., Четчикова, О. І., Кравчук, Є. В. Спеціальна фізична підготовка волейболістів: навч. посіб. Харків: Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2021. 152 с.
4. Пристинський В. М. Взаємозв'язок фізичної й техніко-тактичної підготовки в заняттях спортивними іграми (теорія і практика волейболу): навч.-метод. посіб. Слов'янськ: Маторіна, 2020. 101 с.

Допоміжна література

1. Барсукова Т. О. Волейбол в системі фізичного виховання здобувачів вищої освіти : навч. посіб. / Т. О. Барсукова, Г. В. Кучеренко, Ж. І. Антипова. – Одеса : Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», 2023. – 114 с.
2. Бобошко В. В., Романенко С. С., Прокоф'єва Л. А. Взаємозв'язок між рівнем розвитку фізичних здібностей та функціональним станом волейболістів. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 23, Т. 1. С. 68–72.
3. Жула В. П. Спортивно-педагогічне удосконалення з волейболу : навч.-метод. посіб. / В. П. Жула. – Львів : ЛДУФК, 2021. – 104 с.
4. Романенко С. С., Тітова Г. В. Методичні рекомендації до проведення практичних занять і організації самостійної роботи з навчальної дисципліни ОК 22 «Спортивні ігри з методикою викладання» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем другого року навчання зі спец. 017 «Фізична культура і спорт» : метод. рекомендації. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 28 с.

5. Тітова Г. В., Осіпова І. В., Пастернацький В. В. Сучасні підходи до відбору дітей у баскетболі. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 23. Т. 2. С. 114–119.

7. Farias C., Pill S., Griffin L., eds. *Game-based Approaches in Physical Education: International Applications*. — London : Routledge / Taylor & Francis, 2025. — 364 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/> .

2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. URL : <http://www.lsl.lviv.ua> .

3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL : <http://www.library.ukma.kiev.ua> .

4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua .

5. Репозитарій Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Факультет фізичного виховання і спорту. URL : <http://93.183.203.244/handle/123456789/7> .

6. Репозитарій Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/> .

НОТАТКИ

[illegible]

[illegible]
